

Utbildningsdepartementet

Dnr: 2016-02/LW/AG/IB

103 33 Stockholm

Yttrande över utredningen Ökad insyn i fristående skolor (SOU 2015:82)

Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning, DHB, är en föräldraorganisation som startade 1949 och aktivt arbetar för att våra målgrupper ska vara **delaktiga, jämlika samt ha inflytande i ett tillgängligt samhälle**. Även barn med ytterligare funktionsnedsättningar är en viktig grupp inom vår organisation. Grunden för våra ställningstaganden är våra samlade erfarenheter i förbundet. Viktiga dokument för vårt arbete är *FN:s konvention om barnets rättigheter* och *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Vårt arbete utgår även från Sveriges språklag, *Språk för alla*, som ger svenskt teckenspråk ställning motsvarande de nationella minoritetsspråken. Riksförbundet DHB är inte inbjuden som remissinstans, men önskar ändå lämna följande synpunkter:

Sammanfattning

Riksförbundet DHB ställer sig positivt till förslaget om att offentlighetsprincipen även ska omfatta fristående skolor. Alla verksamheter som finansieras av skattemedel måste kunna ge medborgarna insyn för att motarbeta missförhållanden. Dessutom anser Riksförbundet DHB att offentlighetsprincipen är betydelsefull ur ett elev- och anhörigperspektiv. Vi anser att man i och med detta förslag ökar tillgången och förkortar handläggningstiden för allmänna handlingar inom skolan. Förslaget innebär också en mer rättssäker hantering av hur handlingar ska förvaras, vilket vi menar är positivt.

Riksförbundet DHB anser att elevers och anhörigas möjligheter att snabbt och enkelt få ta del av allmänna handlingar inom skolan är viktigare än de eventuellt ökade kostnader som kan uppstå för friskolorna. Samtidigt som vi är positiva till att även friskolorna ska omfattas av offentlighetsprincipen vill vi ta upp problematiken kring vilken typ av noteringar som förs in i handlingarna. Om handlingar med känslig information om en enskild elev även kan bli offentliga handlingar kan det drabba eleven hårt. Vi ser ett behov av ökad kunskap hos alla

skolhuvudmän om hur lagen fungerar och vilka konsekvenser den kan få på gott och ont för en enskild elev.

7.2 Handlingsoffentlighet i fristående skolor

Riksförbundet DHB ställer sig positivt till förslaget om att offentlighetsprincipen även ska omfatta fristående skolor. Vem som är huvudman för en skola ska inte ha någon betydelse för om man följer offentlighetsprincipen eller inte.

Alla verksamheter som finansieras av skattemedel måste vara öppna för att ge medborgarna insyn för att motarbeta missförhållanden. Dessutom anser Riksförbundet DHB att offentlighetsprincipen är betydelsefull ur ett elev- och anhörigperspektiv. Vi anser att man i och med detta förslag ökar tillgången och förkortar handläggningstiden för allmänna handlingar inom skolan. Förslaget innebär också en mer rättssäker hantering av hur handlingar ska förvaras, vilket vi menar är positivt.

Förslaget innebär att reglerna blir enhetliga och tydliga. Elever och anhöriga har samma rätt oavsett vilken den enskilda huvudmannen är. Det kommer också att inverka på handläggningstiden, då lagstiftningen säger att en allmän handling på begäran genast eller så snart det är möjligt ska lämnas ut till den som önskar att ta del av den.

På vilket sätt handlingarna förvaras är en annan viktig fråga. Ibland kan det finnas behov av att hämta ut ett äldre dokument, exempelvis en enskild elev som begär ut en äldre handling från tidigare läsår. Eleverna och deras anhöriga ska kunna lita på att den dokumentation som rör eleven förvaras och hanteras på ett rättssäkert sätt i skolan. Det är också viktigt att det finns någon instans som övervakar arkiveringen.

Riksförbundet DHB ser det som positivt att JO och JK kommer att kunna utöva tillsyn av de fristående skolornas verksamhet enligt förslaget.

Friskolornas riksförbund oroas av att de ändrade reglerna skulle innebära en större administration och därmed ökade kostnader för de fristående skolorna. Det är möjligt att det blir så, men Riksförbundet DHB anser att elevers och anhörigas rättighet och möjlighet att snabbt få ta del av allmänna handlingar är viktigare än friskolornas eventuella ökade ekonomiska kostnader. Däremot är vi positiva till att man på olika sätt ger de fristående skolorna rimliga förutsättningar för att anpassa sig till det nya systemet.

7.5 Vad ska omfattas av handlingsoffentligheten?

Riksförbundet DHB eftersträvar större insyn i offentligt finansierad verksamhet och vi ställer oss därför positiva till förslaget om offentliga handlingar inom friskolan. Vi menar att detta ger ökad tillgänglighet och rättssäkerhet för elever och deras anhöriga. Samtidigt ser vi ett behov av ökad kunskap hos alla skolhuvudmän om hur lagen fungerar och vilka konsekvenser den kan få för den enskilda eleven. Vi tänker främst på den individrelaterade information som

finns i åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner. Här finns känsliga uppgifter och bedömanden av enskilda elever som kan komma att ses som allmänna handlingar, vilket innebär att de även kan bli offentliga. Enligt vår erfarenhet fungerar hanteringen bra idag, men vi anser att det vore bra med en utbildningsinsats inom området för att försäkra att alla är medvetna om hur elevens personliga integritet kan skyddas.

7.7 Meddelarskydd i fristående skolor

Riksförbundet DHB instämmer i utredningens förslag om att meddelarskyddet ska gälla för anställda och uppdragstagare i offentligt finansierad verksamhet som tillhör skolväsendet.

Stockholm den 29 januari 2016

Lena Wettrén

Ordförande Riksförbundet DHB

